

VẬN DỤNG QUAN ĐIỂM GIÁO DỤC “LẤY TRẺ LÀM TRUNG TÂM” VÀO HOẠT ĐỘNG ÂM NHẠC NGÀY HỘI, NGÀY LỄ Ở TRƯỜNG MẦM NON

NGUYỄN VĂN HẢO*

Ngày nhận bài: 01/08/2017; ngày sửa chữa: 02/08/2017; ngày duyệt đăng: 04/08/2017.

Abstract: Child-centered approach is an advanced education viewpoint which focuses on promoting the positive, activeness and creativity of children in learning at kindergartens. The article mentions application of child-centered approach to musical activities in festivals and events at kindergartens with aim to improve quality of comprehensive education of personality for preschool children.

Keywords: Child-centered approach, musical activities, festivals and events, kindergartens.

1. Đặt vấn đề

Trong trường mầm non, giáo dục âm nhạc cho trẻ thông qua tiết học âm nhạc, qua hoạt động góc, qua các môn học khác, ở mọi lúc, mọi nơi, qua các hội thi văn nghệ;..., trong đó, âm nhạc trong ngày hội, ngày lễ được trẻ thích thú. Ngày hội, ngày lễ ở trường mầm non là môi trường mà trẻ thực sự được biểu diễn múa, hát trước đông đảo khán giả, đó cũng chính là hoạt động tác động mạnh mẽ đến tư tưởng, tình cảm của trẻ.

Ngày nay, “lấy trẻ làm trung tâm” là một quan điểm giáo dục tiến bộ trong trường mầm non, quan điểm này đang ngày càng được chú ý trong phát triển trẻ mầm non trên mọi phương diện. Đối với hoạt động âm nhạc ngày hội, ngày lễ ở trường mầm non, sự vận dụng đúng đắn quan điểm giáo dục lấy trẻ làm trung tâm sẽ đem lại hiệu quả tích cực của việc hình thành và phát triển nhân cách trẻ.

Bài viết này không nhằm đưa ra kĩ thuật dàn dựng chương trình âm nhạc ngày hội, ngày lễ ở trường mầm non. Bằng cơ sở lí luận và kinh nghiệm bản thân, chúng tôi đề xuất vận dụng quan điểm giáo dục “lấy trẻ làm trung tâm” vào hoạt động âm nhạc ngày hội, ngày lễ trong ở trường mầm non.

2. Nội dung

2.1. Cơ sở lí luận

2.1.1. Nội dung cơ bản về quan điểm giáo dục lấy trẻ làm trung tâm trong trường Mầm non

- Giáo dục lấy trẻ làm trung tâm

Giáo dục lấy trẻ làm trung tâm là dựa trên nhu cầu, hứng thú, khả năng và thể mạnh của từng trẻ; Tạo cơ hội cho trẻ học bằng nhiều cách khác nhau gồm cả hoạt động vui chơi; Phản ánh được mức độ phát triển của từng cá nhân trẻ và xây dựng dựa trên những gì trẻ đã biết và có thể làm.

Giáo dục lấy trẻ làm trung tâm cần đảm bảo hứng thú, nhu cầu, khả năng, thể mạnh của mỗi trẻ đều được hiểu, đánh giá đúng và được tôn trọng; mỗi trẻ có cơ hội tốt nhất có thể để thành công; mỗi trẻ đều có các cơ hội để học bằng nhiều cách khác nhau, đặc biệt là thông qua vui chơi.

Để thực hiện được việc giáo dục lấy trẻ làm trung tâm, giáo viên cần dựa trên nhu cầu, hứng thú, khả năng, thể mạnh của mỗi trẻ để xây dựng kế hoạch giáo dục phù hợp với từng đối tượng; tin tưởng rằng mỗi trẻ đều có thể thành công và tiến bộ; tạo cơ hội cho trẻ học bằng nhiều cách khác nhau; xây dựng kế hoạch giáo dục trên cơ sở những gì trẻ đã biết và có thể làm [1; tr 43-44].

- **Đặc điểm chính của giáo dục lấy trẻ làm trung tâm**

+ **Đối với trẻ:** Trẻ nào cũng được hỗ trợ để tham gia vào các hoạt động khác nhau; Trẻ được khuyến khích để giải quyết vấn đề; Trẻ được khuyến khích và hỗ trợ để hợp tác và làm việc cùng nhau; Trẻ được vui chơi và có nhiều cơ hội để học tập như khám phá, sáng tạo, giả vờ, tưởng tượng và tương tác với bạn bè.

+ **Đối với giáo viên:** Giáo viên xác định được và thỏa mãn những hứng thú, hiểu biết, ý kiến và kĩ năng của trẻ, mở rộng việc học cho từng trẻ; cung cấp cho trẻ nhiều cơ hội khác nhau để học và diễn đạt những gì trẻ biết và hiểu; trò chuyện với trẻ và lôi cuốn trẻ vào các hoạt động và giao tiếp có ý nghĩa; sử dụng các câu hỏi để tìm hiểu thông tin và để giúp trẻ diễn đạt và bộc lộ những gì trẻ biết và hiểu; có tri thức, kinh nghiệm, luôn luôn tư duy linh hoạt và học tập không ngừng [1; tr 44].

* Trưởng Cao đẳng Sư phạm Trung ương - Nha Trang

2.1.2. Vai trò của âm nhạc trong ngày hội, ngày lễ ở trường mầm non

Ngày hội, ngày lễ là một hoạt động được quy định trong chương trình giáo dục ở trường mầm non. Tùy điều kiện khác nhau, trường mầm non có thể lựa chọn tổ chức các ngày hội, ngày lễ như: *ngày hội đến trường của bé, ngày Tết Trung thu, ngày Nhà giáo Việt Nam 20/11, ngày Tết Nguyên đán, ngày Quốc tế phụ nữ 8/3, ngày sinh nhật Bác Hồ 19/5, ngày Quốc tế thiếu nhi và tổng kết năm học.*

Trong các ngày hội, ngày lễ ở trường mầm non, âm nhạc luôn có vị trí xứng đáng. Âm nhạc không chỉ tạo không khí cho ngày hội, ngày lễ mà quan trọng là hoạt động này có vai trò quan trọng đối với trẻ.

Các hình thức biểu diễn như đơn ca, đồng ca, hát kết hợp vận động phụ họa, múa độc lập,... tạo cho trẻ sự hứng thú, qua đó trẻ được củng cố các kĩ năng đã học. Đồng thời, qua biểu diễn múa hát, trẻ từng bước cảm nhận và biết đánh giá âm nhạc, là cơ sở hình thành thị hiếu âm nhạc đúng đắn cho trẻ.

Nội dung của các bài hát được thể hiện trong chương trình văn nghệ góp phần giáo dục tình cảm đạo đức, tình yêu quê hương đất nước, yêu Bác Hồ; trẻ biết ơn và yêu mến mẹ cha, cô giáo,...

Qua hoạt động biểu diễn múa hát trong ngày hội, ngày lễ ở trường mầm non sẽ giúp trẻ mạnh dạn, tự tin, linh hoạt trong cuộc sống, sự giao lưu và hợp tác trong tập thể.

Tóm lại, âm nhạc trong ngày hội, ngày lễ ở trường mầm non là một hoạt động đóng vai trò quan trọng trong quá trình hình thành và phát triển toàn diện nhân cách cho trẻ.

2.2. Đề xuất vận dụng quan điểm giáo dục lấy trẻ làm trung tâm vào hoạt động âm nhạc ngày hội, ngày lễ trong ở trường mầm non

2.2.1. Lập kế hoạch tổ chức hoạt động âm nhạc ngày hội, ngày lễ

Căn cứ trên kế hoạch năm học của nhà trường mầm non, giáo viên xây dựng kế hoạch tổ chức hoạt động âm nhạc ngày lễ hội, ngày lễ cho phù hợp với từng chủ đề chủ điểm. Mục tiêu, nội dung của kế hoạch cần hướng đến mong đợi của trẻ, đó là việc trẻ được tham gia vào hoạt động âm nhạc thông qua các tiết mục biểu diễn đàn, hát, múa.

Nội dung của kế hoạch cần hướng các hoạt động sao cho trẻ được “biểu diễn mà học, học mà chơi, chơi mà biểu diễn”. Vì vậy, giáo viên lên kế hoạch thiết kế những hình thức mới trong hoạt động biểu diễn để tạo sự hứng thú cho trẻ.

Kế hoạch chương trình biểu diễn cần linh hoạt, có thể thay đổi trong quá trình luyện tập và biểu diễn tùy theo hoàn cảnh thực tế xảy ra.

2.2.2. Tổ chức tập luyện

Tổ chức tập luyện là khâu quan trọng để chuẩn bị cho chương trình biểu diễn chính thức, chất lượng chương trình biểu diễn chính thức phụ thuộc vào quá trình luyện tập của trẻ. Mặc dù vậy, các tiết mục trong chương trình không phải cứng nhắc thực hiện như kế hoạch đã được giáo viên xây dựng; có thể khuyến khích trẻ lựa chọn bài hát yêu thích sao cho phù hợp với chủ đề, phù hợp với khả năng và sự yêu thích của trẻ.

Trong quá trình luyện tập, giáo viên tạo cơ hội để trẻ sáng tạo, ví dụ như trẻ sáng tạo động tác múa mà trẻ yêu thích. Giáo viên trò chuyện với trẻ, lắng nghe để hiểu ý tưởng sáng tạo của trẻ và phát huy sự sáng tạo đó cho phù hợp; giúp trẻ vận dụng kiến thức và kĩ năng múa, hát đã được học vào biểu diễn.

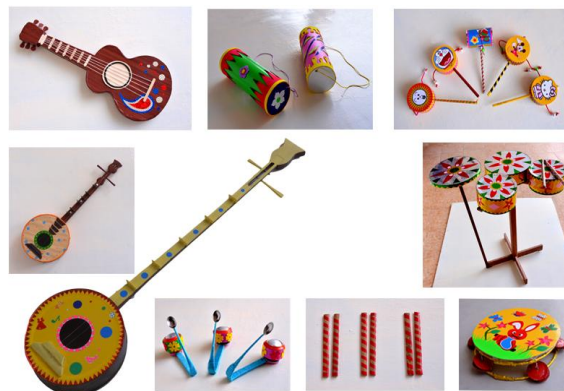
Không chỉ theo sát để hướng dẫn, cô có thể dành thời gian để trẻ tự ôn luyện bài hát, điệu múa và hướng dẫn lẫn nhau nhằm phát huy ở trẻ tính độc lập, tự chủ.

2.2.3. Chuẩn bị sân khấu và đạo cụ biểu diễn

Sân khấu và đạo cụ là môi trường vật chất quan trọng góp phần vào việc kích thích trẻ hứng thú tham gia vào hoạt động biểu diễn.

Sân khấu dành cho trẻ biểu diễn cần đẹp, bắt mắt song phải phù hợp với sự ngộ nghĩnh và hồn nhiên của trẻ; phản ánh rõ chủ đề chủ điểm ngày hội, ngày lễ ở trường mầm non.

Đạo cụ biểu diễn dành cho trẻ sao cho màu sắc tươi đẹp, phù hợp nội dung của tiết mục và chủ đề chủ điểm ngày hội, ngày lễ ở trường mầm non: mũ, cờ, hoa, quạt, dụng cụ âm nhạc,... Trẻ thích thú với những đạo cụ do giáo viên thiết kế, đặc biệt là những dụng cụ âm nhạc. Vì vậy, giáo viên có thể tự thiết kế đa dạng những dụng cụ âm nhạc để trẻ sử dụng theo nhiều cách khác nhau và sáng tạo trong quá trình biểu diễn.

Dụng cụ âm nhạc (do SV ngành Giáo dục mầm non của Trường CĐSPTW Nha Trang thiết kế)

2.2.4. Biểu diễn chính thức trong ngày hội, ngày lễ

Từ chương trình âm nhạc đã được thiết kế và luyện tập, cô cho trẻ biểu diễn xen kẽ hài hòa các tiết mục ở các hình thức khác nhau như: hát đơn ca, hát song ca, hát tốp ca, múa phụ họa, múa độc lập, độc tấu nhạc cụ, v.v...

Các cháu Trường mầm non 8/3 - Nha Trang biểu diễn múa (ảnh tư liệu)

Điều mà giáo viên cần quan tâm là tạo cơ hội tốt nhất để trẻ nào cũng được tham gia biểu diễn, trẻ cùng phối hợp với nhau trong hoạt động biểu diễn và trẻ được tương tác với cô trong biểu diễn.

Trẻ có thể lựa chọn một trong các dụng cụ âm nhạc để biểu diễn, điều này tạo ra sự thích thú cho trẻ.

2.2.5. Trò chuyện với trẻ sau khi biểu diễn

Sau khi biểu diễn, giáo viên trò chuyện với trẻ về ý nghĩa ngày hội, ngày lễ; để trẻ nêu những cảm xúc của mình. Giáo viên kịp thời khen ngợi, động viên khi trẻ tham gia tích cực vào hoạt động và thực hiện tốt các kĩ năng biểu diễn.

3. Kết luận và kiến nghị

3.1. Kết luận

"Trẻ em hôm nay, thế giới ngày mai", đó là điều mà chúng ta hướng đến những người chủ tương lai của đất nước. Mục tiêu của các trường mầm non là tập trung vào việc phát triển nhân cách trẻ một cách tốt nhất

thông qua các nội dung và hoạt động giáo dục phong phú khác nhau, trong đó âm nhạc ngày hội, ngày lễ là hoạt động được nhiều trường quan tâm tổ chức.

Với sự tiến bộ của quan điểm giáo dục lấy trẻ làm trung tâm, nếu hoạt động âm nhạc ngày hội, ngày lễ trong trường mầm non vận dụng một cách đúng đắn vào quá trình tổ chức sẽ đem lại nhiều hiệu quả tích cực. Sự vận dụng quan điểm giáo dục lấy trẻ làm trung tâm vào tổ chức hoạt động âm nhạc ngày hội, ngày lễ ở trường mầm non sẽ tạo nhiều cơ hội cho trẻ được trải nghiệm với âm nhạc một cách hứng thú, sáng tạo và tích cực, được tương tác với bạn, với cô qua biểu diễn múa, hát, được vui chơi,... tất cả chính là những bài học bổ ích đối với trẻ.

Do chưa có điều kiện khảo nghiệm để kiểm chứng kết quả, song tác giả bài viết tin tưởng rằng việc vận dụng quan điểm giáo dục lấy trẻ làm trung tâm vào hoạt động âm nhạc ngày hội, ngày lễ trong ở trường mầm non đã trình bày trên đây sẽ góp phần nâng cao chất lượng giáo dục toàn diện nhân cách trẻ mầm non.

3.2. Kiến nghị

Để phát huy hiệu quả tổ chức hoạt động âm nhạc ngày hội, ngày lễ ở trường mầm non theo quan điểm giáo dục lấy trẻ làm trung tâm, chúng tôi kiến nghị:

- Đối với các trường mầm non: Đầu tư cơ sở vật chất, trang thiết bị cho hoạt động âm nhạc như: phòng hoạt động âm nhạc, nhạc cụ, đạo cụ biểu diễn,...

- Đối với giáo viên mầm non: + Không ngừng rèn luyện nâng cao các kĩ năng tổ chức biểu diễn âm nhạc cho trẻ mầm non, kĩ năng sử dụng nhạc cụ và các kĩ năng múa, hát; + Tích cực tìm hiểu và vận dụng quan điểm giáo dục lấy trẻ làm trung tâm vào việc tổ chức các hoạt động giáo dục nói chung, hoạt động âm nhạc trong ngày hội, ngày lễ ở trường mầm non nói riêng. □

Tài liệu tham khảo

[1] Hoàng Thị Dinh - Nguyễn Thị Thanh Giang - Bùi Thị Kim Tuyến - Lương Thị Bình, Nguyễn Thị Quyên - Bùi Thị Lâm - Hoàng Thị Thu Hương (2017). *Hướng dẫn thực hành áp dụng quan điểm giáo dục "lấy trẻ làm trung tâm" trong trường mầm non*. NXB Giáo dục Việt Nam.

[2] Phùng Thị Tường, Nguyễn Thị Nga, Nguyễn Thị Trang (2014). *Hướng dẫn tổ chức các ngày hội, ngày lễ ở trường mầm non*. NXB Giáo dục Việt Nam.

[3] Hoàng Văn Yến (1999). *Kịch bản lễ hội ở trường mầm non*. NXB Giáo dục

[4] Nguyễn Ánh Tuyết - Nguyễn Thị Như Mai - Đinh Thị Kim Thoa (2007). *Tâm lí trẻ em lứa tuổi mầm non*. NXB Đại học Sư phạm.

[5] Đinh Hồng Thái (2015). *Giáo trình phát triển ngôn ngữ tuổi mầm non*. NXB Đại học Sư phạm.